

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА АКАДЕМІЧНОГО ТА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

“ 07 ” “ 07 ” О. Б. Жильцов
2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИРИГУВАННЯ

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво
Спеціальність – 025 Музичне мистецтво
Освітній рівень – Другий (магістерський)

VI курс

Інститут мистецтв

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1034/177
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 07 » 2017

2017–2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

О.А. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Диригування» для студентів у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 „Музичне мистецтво” другого («магістерського») освітнього рівня.

Розробники:

Макарова Тетяна Олексіївна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Шенгеля Наталія Олексіївна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від “06” вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри академічного
та естрадного вокалу

(підпис)

(Мережко Ю.В.)

© Макарова Т.О., 2017
© Шенгеля Н. О., 2017
© КУ імені Бориса Грінченка, 2017
Інститут мистецтв, 2017

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ECTS – 2 Змістових модулів – 1 Загальна кількість годин за навчальним планом – 150 годин Кількість годин на поточний навчальний рік – 60 годин Кількість аудиторних годин на тиждень – 1 година	Галузі знань: 02 «Культура і мистецтво» Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво» Освітній рівень: Другий (магістерський) VI курс	Нормативна Рік підготовки: VI-й Семестр: XI-й Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 10 год. Модульний контроль: 2 год. Семестровий контроль: 30 год. Вид контролю: Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Диригування» – вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в області хорового виконавства, адаптація сформованого комплексу художніх і технічних засобів до умов різного по стилю репертуару сучасних професійних хорових колективів.

Завдання дисципліни «Диригування»:

- навчання методам освоєння вокально-хорового твору, інтерпретації образного змісту, пошуку диригентського жесту.
- Вдосконалення різних видів діяльності диригента (вокальне та інструментальне виконання, диригування).
- Планування репетиційної роботи з хором та аналіз її результатів.
- Накопичення музичного репертуару для майбутньої вокально-хорової діяльності.
- Підготовка студентів до викладацької роботи у вищій школі.
- Використання студентами набутих знань з методології викладання, усвідомлення системності освітнього процесу для розуміння принципів викладання хорових дисциплін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: технологічні та фізіологічні основи мануальної техніки, специфіку різних виконавських стилів, положення методики роботи з професійними хоровими колективами, різноманітний за стилем репертуар для професійних творчих колективів різних типів, сучасну навчально-методичну і дослідницьку літературу з питань диригентського мистецтва, музично-мовні і виконавські особливості сучасних хорових творів, основні детермінанти інтерпретації, принципи формування концертного репертуару професійного хорового колективу;

вміти: виявляти і розкривати художній зміст музичного твору, позначати на основі самостійного аналізу партитури основні технічні складності, враховуючи їх у практичній роботі над твором, грамотно прочитувати нотний текст, створюючи умови для адекватної авторського задуму інтерпретації твору,

проводити репетицію з професійними хоровими колективам різних типів, використовуючи ефективні методи роботи з хором, управляти тембровою палітри хору в процесі виконання твору, піддавати критичного аналізу виконану роботу, удосконалювати і розвивати вокально-хорові навички співаків хору;

володіти: мануальної технікою диригування та методикою роботи з професійним творчим колективом, комбінованими диригентськими схемами, комунікативними навичками в спілкуванні з музикантами-професіоналами, новітніми педагогічними технологіями, вільним і художньо виразним виконанням на фортепіано творів різних стилів і жанрів на рівні, достатньому для вирішення завдань в творчо-виконавської і педагогічної діяльності, уявленнями про особливості естетики та поетики хорової творчості українських і зарубіжних композиторів, професійною термінологією, основами вокальної майстерності.

3. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Шляхи оволодіння знаннями теорії та практики хорового виконавства

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
Л		П	ла б	с. р.	сем. к.	м.к.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль 1							
Змістовий модуль 1. Шляхи володіння знаннями теорії та практики хорового виконавства							
Тема 1. Твори крупної та поліфонічної форми.	28	-	8	-	5	-	-
Тема 2. Застосування знань в практичній діяльності роботи з хором.	30	-	10	-	5	-	-
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2
Семестровий контроль	30	-	-	-	-	30	-
Усього годин	60	-	18	-	10	30	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Твори крупної та поліфонічної форми.	8
2	Застосування знань в практичній діяльності роботи з хором.	10
	Разом	18

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Шляхи володіння знаннями теорії та практики хорового виконавства

Тема 1. Твори крупної та поліфонічної форми.

Поглиблення знань теорії та практики хорового виконавства над творами крупної форми, поліфонічними творами (оперні сцени, кантати, ораторії). Аналіз функціональних можливостей засобів диригування. Застосування творчих елементів мови диригентського жесту. Використання системи графічного запису диригентського жесту.

Тема 2. Застосування знань в практичній діяльності роботи з хором.

Аналіз музичного твору (музично-теоретичний, вокально-хоровий), його стилістичних особливостей. Єдність педагогічних та технічних засобів в роботі над хоровими творами.

6. Навчально-методична карта дисципліни «Диригування» VI курс

Модулі	Змістовий модуль 1	
Назва модуля	Шляхи оволодіння знаннями теорії та практики хорового виконавства.	
Кількість балів за модуль	264 б.	
годин	8	10
Назва навчального	Твори крупної та поліфонічної форми.	Застосування знань в практичній діяльності роботи

модуля (практичні заняття) 189б.	$(10+0,5)*8=84б.$	з хором. $(10+0,5)*10=105б.$
Самостійна робота 50б.	$5*5=25б.$	$5*5=25б.$
Види поточного контролю 25б.	Модульна контрольна робота (Прослуховування $1*25=25б.$)	
Всього без коефіцієнту 264 балів, коефіцієнт 4,4		
Підсумковий контроль 40б.	Екзамен 40 б.	

7. Завдання для самостійної роботи.

Самостійна робота передбачає: вивчення фахової літератури з питань диригентської і хорознавської підготовки; ознайомлення з новими музичними творами; гру хорових партитур; спів голосів; самостійну роботу над шкільним репертуаром і практики роботи з хором.

№ п/п	Тема	Зміст завдання	Години на виконання	Література	Контроль	Бали
1	Визначення вок.-хорових труднощів та шляхів їх подолання	Складання плану роботи над вок.-хоровими труднощами у творах хорової практики	5	Хорові твори 2.3, 2.9, 2.10, 2.12	Підготовка конспекту Контроль під час індивідуальних занять	25
2	Поліфонічні твори крупної форми	Вивчення та виконання	5	Хорові твори 2.12, 2.13,	Контроль під час	25

	Усний аналітичний розгляд муз.-хор. твору	хорових партитур, аналіз твору		2.14	індивідуальних занять	
Всього:				10		50

**8. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів.
Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного)
контролю**

VI курс (XI семестр)

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0.5	18	9
2.	Робота на практичних заняттях	10	18	180
3.	Модульний контроль(прослуховування)	25	1	25
4.	Самостійна робота	5	10	50
Всього без підсумкового контролю				264

Коефіцієнт - 4,4

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, контрольне прослуховування. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі прослуховування. Модульний контроль знань магістрів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. В таблиці вище представлено розподіл балів, що присвоюються магістрам упродовж вивчення дисципліни «Диригування».

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА VI КУРСІ З ПРЕДМЕТУ
«ДИРИГУВАННЯ». ЕКЗАМЕН.**

Підсумкова кількість балів (max-40)	Критерії оцінювання
37-40	Виконання хорових творів (a capella, з супроводом) на досить високому художньому рівні лише з незначною кількістю помилок.

	Впевнене володіння навичками диригентської техніки (розмір 5/4, 3/2, 9/8, 12/8; показ різних темпів: <i>piu mosso</i> , <i>meno mosso</i> , <i>accelerando</i> , <i>ritenuto</i> , тощо. Високий рівень виконання хорової партитури та спів каденції твору <i>a capella</i> по вертикалі.
31-36	«Дуже добре»: художньо переконливе виконання творів вище середнього рівня досконалості з невеликою кількістю змістовних помилок. «Добре»: впевнене виконання з невеликою кількістю змістовних помилок. Достатнє виразне виконання хорової партитури, спів голосів.
25-30	«Задовільно» — твори виконані, але зі значною кількістю технічних та змістовних недоліків, що знижують рівень виконання до середнього. «Достатньо» — виконання творів задовольняє мінімальні вимоги на низькому рівні знань.
19-24	Значні художньо-технічні недоліки, що не задовольняють мінімальних вимог до необхідного рівня компетентності, які можна підвищити за умов самостійного доопрацювання.
1-18	Неспроможність виконання хорових творів, демонстрація дуже низького рівня компетентності та потребує повторного вивчення дисципліни.

9. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з хорового диригування, студент здійснює ґрунтовний аналіз хорового твору та самостійно працює з творами різних жанрів та стилів. Можливі, незначні недоліки.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з хорового диригування, студент здійснює аналіз хорового твору без суттєвих (грубих) помилок, самостійно працює з творами різних жанрів та стилів.
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок. Студент здійснює аналіз хорового твору з деякими незначними помилками, самостійно працює з творами різних жанрів та стилів.
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Студент здійснює аналіз хорового твору зі значними огріхами та помилками, не достатньо самостійно працює з творами

		різних жанрів та стилів.
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з хорового диригування. Студент здійснює аналіз хорового твору з великою кількістю помилок, самостійно не працює з творами різних жанрів та стилів.
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання даної дисципліни за умови належного самостійного доопрацювання матеріалу. Студент не здійснює аналіз хорового твору, самостійно не працює з творами різних жанрів та стилів.
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

10. Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни «Диригування»

XI семестр

Модулі		Модульна контрольна робота	Кількість балів без урахування коефіцієнту	Коефіцієнт
Змістовий модуль 1				
T1	T2	25	264	4,4
109	130			

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

11. Вимоги до екзамену VI КУРС (XI семестр)

На залік виносяться два твори (з супроводом і *a'cappella*) контрастні за характером, які включають в себе різноманітні прийоми диригентської техніки.

Студент повинен:

1. Продиригувати двома творами напам'ять.
2. Виконати на фортепіано твір *a'cappella* напам'ять.
3. Співати напам'ять:
  - хорові голоси;
  - акорди каденції по вертикалі, об'ємом 3-4 такти.
4. Вокально-хоровий аналіз твору *a'cappella*

12. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: пояснювально-ілюстративний (пояснення, показ, прослуховування).

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні.

3) За ступенем самостійності мислення: інструктивно-репродуктивні (аналіз хорової партитури), пошукові, проблемні (інтерпретація виконавської концепції художнього образу).

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів над музичною та методичною літературою, самостійна робота над програмним репертуаром, виконання індивідуальних творчих завдань, створення виконавської моделі, прогнозування хорового звучання.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: створення ситуацій зацікавленості, створення ситуації пізнавальної новизни.

13. Методи забезпечення курсу

- музично-хорова література;
- навчальні посібники з диригування;

- методична література з питань хорознавства та методики хорового диригування;
- робоча навчальна програма;
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни.

14. Рекомендована література:

1. Основна література:

1. Артемій Ведель. Духовні твори / Упорядк. М.Гобдича і Т.Гусарчук. - К.: Бібліотека хору «Київ», 2007. – 56 с.
2. Бортнянский Д.С. 35 духовных концертов на 4 голоса / Подготовка текстов и статья Л.Григорьева. Т.1-2. - М.: Изд. дом «Композитор», 2003. – 23 с.
3. Воробкевич С. Хорові твори. - К.: Музична Україна. 1996. – 21 с.
4. Духовна музика українських композиторів 20-х років ХХ ст. // Антологія української духовної музики / Упорядк. М.Юрченка. - К. Український фонд духовної музики, Вид.-во ім. Олени Теліги. 2004. – 43 с.
5. Кирило Стеценко. Кантати і хори / Упорядк. М.Юрченка. - К.: Музична Україна, 2007. – 13 с.
6. Кирило Стеценко. Хорові духовні твори // Антологія української духовної музики. / Упорядк. М.Юрченка. - К.: “Укр. фонд духовної музики”, в-во “Гроно”, 1997. – 26 с.

2. Додаткова література:

1. Горбенко С. Дитяче хорове виховання в Україні. - К.: Інститут змісту і методів навчання, 1999. – 20 с.
2. Дмитревский Г. Хороведение и управление хором. - СПб.: Изд. Планета музыки, 2007. – 15 с.
3. Живов В.Л. Теория хорового исполнительства. Теория. Методика. Практика. - М., 2003. – 54 с.
4. Зиновьева Л. Вокальные задачи аутфакта в хоровом дирижировании. – Изд. «Композитор. СПб.», 2007. – 27 с.
5. Казачков С.А. Дирижер хора – артист и педагог. - Казань, 1998. – 41 с.
6. Хвалить ім'я Господнє. Співає церковний хор „Видубичі” // Антологія української духовної музики / Ред. та спецред. М.Юрченка. - К.: Український фонд духовної музики, 2002. – 61 с.
7. Хорові сцени та хори з опер українських композиторів / Уклад. М.Мицик та Н.Королук. В. 1. - К.: Музична Україна, 1993. –43 с.

8. Юрченко М. Українська духовна музика 20-х років ХХ століття /
Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культури і
мистецтв. - К.: КДУКіМ, 2001. – 40 с.